

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОРБЦІЇ ТА ПРОБЛЕМ ЕНДОЕКОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Інституту сорбції
та проблем ендоекології НАН України
протокол № 7 від 17 травня 2018р.

Директор Інституту
чл.-кор. НАН України

В.В. Брей

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ТА УМОВИ ОБРАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ
ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИБІРКОВИХ
НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН**

м. Київ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про вільний вибір здобувачами третього (освітньо-наукового рівня, доктора філософії) - далі аспіранта вибіркових навчальних дисциплін (далі - Положення) містить основні вимоги щодо здійснення аспірантом права вибору відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затвердженого Постановою КМУ від 23.03.2016 р. № 261 та Розділу статті 62 Закону України «Про вищу освіту» № 1556-У11 від 01.07.2014 року, а також Положення про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, затвердженого Вченою радою Інституту сорбції та проблем ендоекології НАН України, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для цього рівня вищої освіти. При цьому здобувачі певного рівня вищої освіти мають право обирати навчальні дисципліни за погодженням із науковим керівником здобувача та відділом підготовки наукових кадрів та методично-інформаційного забезпечення.

1.2. Освітня програма з будь-якої спеціальності містить нормативну складову і вибіркочу, що формується проектною групою спільно з гарантом освітньої діяльності. Обсяг дисциплін вільного вибору аспірантів складає не менше 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для освітньої програми відповідного рівня вищої освіти.

1.3. Навчальні дисципліни за вибором аспіранта - це дисципліни, які вводяться Інститутом сорбції та проблем ендоекології НАН України (ІСПЕ НАНУ) як ЗВО (заклад вищої освіти) для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних вимог особи для потреб суспільства, ефективного використання можливостей ЗВО, врахування регіональних особливостей тощо. Вибіркові навчальні дисципліни професійної та практичної підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальностями, що

визначають характер майбутньої діяльності; сприяють академічній мобільності аспіранта та його особистим інтересам, дозволяють здійснювати впровадження вузької спеціалізації у межах базової спеціальності з метою формування компетентності здобувача відповідно до вимог ринку праці.

1.4. При виборі дисциплін аспірант має забезпечити виконання встановленого обсягу навчальних кредитів, визначених ОНП. Проте, за бажанням, аспірант, який успішно засвоює обов'язкову навчальну програму, може збільшити встановлене навчальне навантаження за рахунок вибору додаткових дисциплін або дисциплін, що мають більший обсяг кредитів, але не більше 20 кредитів.

1.5. Вибір дисциплін вибіркового блоку освітньої програми аспірант здійснює при формуванні індивідуального навчального плану. Згідно з вимогами Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу індивідуальний навчальний план аспіранта є основним робочим документом аспіранта. Індивідуальний навчальний план аспіранта розробляється на навчальний рік на підставі робочого навчального плану і включає всі нормативні навчальні дисципліни та вибіркові навчальні дисципліни, обрані аспірантом, з обов'язковим дотриманням нормативно встановлених термінів підготовки фахівця певного рівня вищої освіти, з урахуванням структурно-логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін, що визначають зміст освіти за певною спеціальністю, та системи оцінювання (поточний контроль знань: заліки, іспити, щорічна атестація; атестація постійно діючою або спеціалізованою вченою радою, утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації).

1.6. Дисципліни за вибором аспіранта обираються в блоку вибірових дисциплін (альтернативні або за блоками спеціалізації), вільного вибору аспіранта. Дисципліни за вибором ЗВО за певною спеціальністю є для аспіранта обов'язковими. Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору аспіранта для конкретного семестру вказана в навчальному плані. Аспірант має

право обрати навчальні дисципліни із запропонованого переліку навчального плану, які відповідають необхідному обсягу кредитів. Аспірант може обирати дисципліни в такій кількості, що заплановано навчальним планом, щоб не формувалась академічна заборгованість через відсутність необхідного рівня знань та вмінь.

1.7. Обрання вибірових дисциплін здійснюється до моменту затвердження теми дисертації першого навчального року, враховуючи тематику досліджень. Перелік вибірових дисциплін погоджується з науковим керівником та затверджується Вченою радою ІСПЕ НАНУ України.

1.8. Обсяг кожної вибірової дисципліни становить, як правило, не менше 3-4 кредитів ЄКТС. Формою підсумкового контролю вибірових дисциплін є залік.

2. НАВЧАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН:

2.1. Викладання вибірових дисциплін можуть здійснювати наукові співробітники Інституту або працівники інших наукових установ, згідно договору цивільно-правового характеру за умови наявності відповідного наукового рівня, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності задовольнити потреби здобувачів для виконання ними індивідуального плану за обраною спеціальністю.

2.2. Наукові працівники, які забезпечують викладання вибірових дисциплін за потреби подають список дисциплін, які пропонуються для вибору аспірантам, робочі навчальні програми та анотації навчальних дисциплін на розгляд Вченої ради Інституту.

2.3. Перелік дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік може змінюватись.

2.4. Затвержені переліки вибірових дисциплін розміщуються для ознайомлення аспірантів на офіційному сайті ІСПЕ НАН України із зазначенням короткого опису змісту дисциплін, обсягу в кредитах ЄКТС та

семестру викладання.

3. ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ АСПІРАНТА.

3.1. Для формування контингенту аспірантів для вивчення вибірових дисциплін підрозділи ознайомлюють аспірантів з переліком вибірових дисциплін, викладання яких вони забезпечують, та їхніми анотаціями, сприяють аспірантам в одержанні в повному обсязі інформації про вибірову дисципліну. Для отримання більш детальної інформації аспіранти мають право ознайомитись з навчальними програмами дисциплін.

3.2. Після погодження Вченої радою вибірових дисциплін аспіранти включають їх до свого індивідуального плану та подають на затвердження директору Інституту.

3.3. Аспірант, який знехтував своїм правом вибору, буде записаний на вивчення тих дисциплін, які вважаються базовими для його спеціальності, або з міркувань оптимізації навчальних груп і потоків.

3.4. Аспірант в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення запланованої дисципліни. Самочинна відмова від запланованої дисципліни тягне за собою академічну заборгованість. Внесення у індивідуальний навчальний план додаткових навчальних дисциплін без погодження навчального відділу не має юридичної сили. Вивчені таким чином курси не зараховуються.

3.5.3 об'єктивних причин аспірант може здійснити зміни до заявленої ним варіативної складової індивідуального навчального плану на наступний навчальний рік, подавши на ім'я гаранта освітньої діяльності відповідну заяву. Якщо вивчення навчальної дисципліни розраховано на декілька семестрів, то змінювати індивідуальний навчальний план в частині, що стосується вибірової дисципліни, вивчення якої розпочато, неможливо.

3.6. Щорічно перед проходженням річної атестації, аспіранти подають до атестаційної комісії індивідуальний навчальний план для перевірки

фактичного виконання роботи. Результати атестації затверджуються Вченою радою Інституту, що є підставою для подальшого навчання.

3.7. Відповідно до наказу про вивчення вибірових дисциплін, складаються та затверджуються робочі навчальні плани, з врахуванням навчального навантаження наукових працівників на навчальний рік та в розкладі занять.

3.8. Викладання вибірових дисциплін здійснюється з урахуванням необхідності забезпечення прав аспірантів на вивчення дисциплін вільного вибору в час, що не співпадає з викладання циклу загальної та професійної підготовки.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.

4.1. Вчена рада Інституту може дозволити аспірантам-учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибірові дисципліни, які прослухані в іншому навчальному закладі, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності в Інституті.

4.2. Вчена рада Інституту може дозволити перезарахування кредитів дисциплін у разі поновлення або переведення аспіранта.

4.3. Перезарахування кредитів проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу за умови виконання ними функції споріднених компетентностей.

4.4. Зміни та доповнення до даного Положення вносяться та затверджуються Вченою радою Інституту у тому ж порядку, що й саме Положення.

Гарант освітньо-наукової діяльності
Директор ІСПЕ НАН України
чл.-кор. НАН України

В.В. Брей